

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2001:63

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 2.

Ett hamnläge vid Motala ström

Strandhugget, Borg13:59, Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland

Dnr: 421-3298-1999.

Per Nilsson

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text och grafik Per Nilsson

Utskrift UV Öst, Linköping, 2001

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2001 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2001:63

ISSN 1404-0875

Innehåll

Inledning 5

Syfte och metod 5

Topografi och fornlämningsmiljö 5

Undersökningsresultat 5

Administrativa uppgifter 6

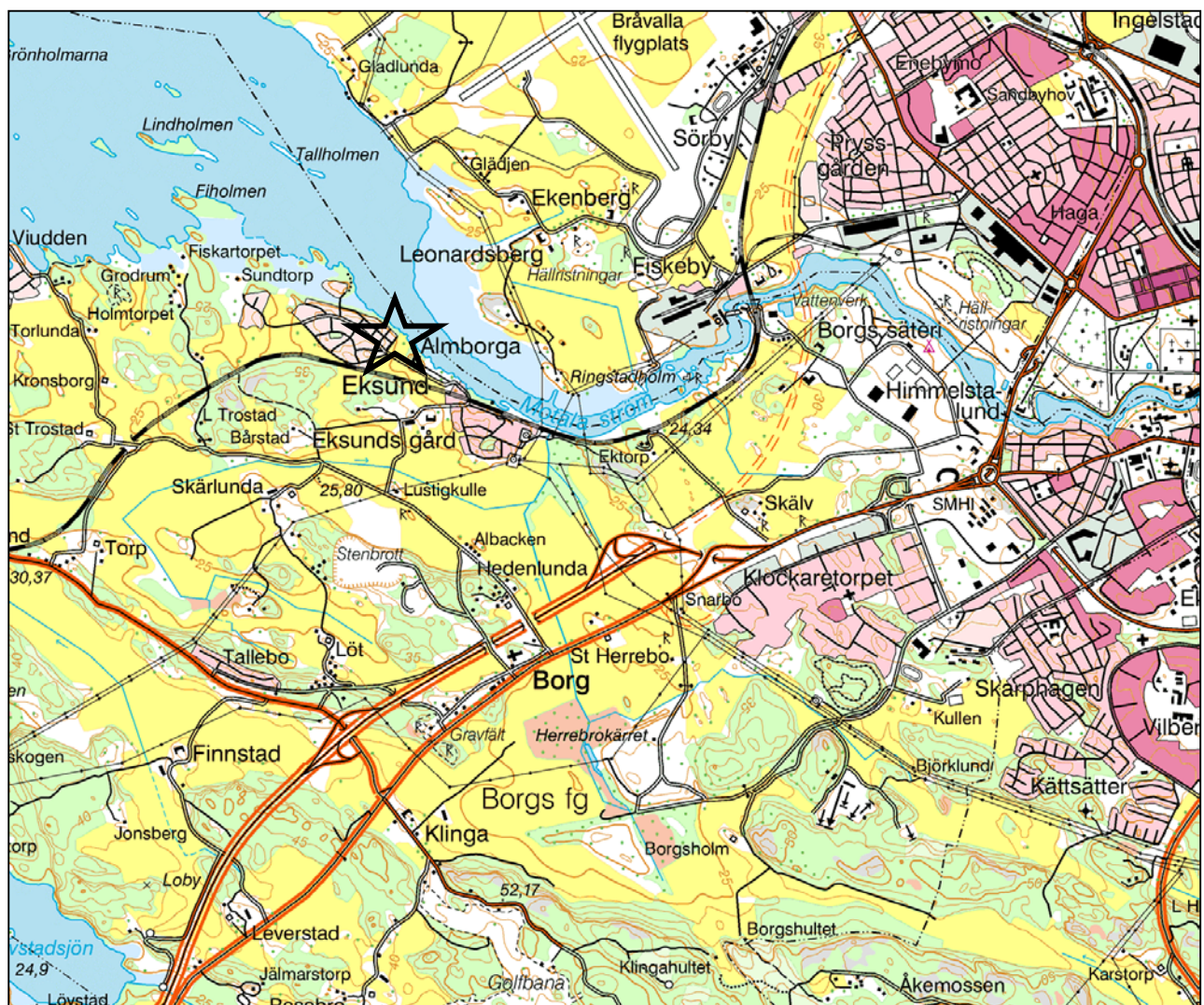

Fig 1. Utdrag ur gröna kartan med undersökningsområdet markerat.

Ett hamnläge vid Motala ström

Trakten väster om Norrköping, där Motala ström ansluter till Glan, är mycket rik på fornlämningar. Inga kända fornlämningar finns i eller i direkt anslutning till exploateringsområdet. Området är dock beläget i en mycket rik bronsåldersbygd. Med tanke på höjden över havet har platsen utgjort ett topografiskt lämpligt hamnläge under bronsålder - järnålder. Det finns även offerfynd i form av halsringar och en yxa av brons inte långt från platsen. Vid utredningen, etapp 2, påträffades inga spår av förhistorisk aktivitet.

Inledning

På begäran av Lennart Ringquist, Borga, Eksund utförde Riksantikvarieämbetet, UV Öst, en arkeologisk utredning, etapp 2, vid Strandhugget, fastigheten Borg 13:59, Borgs sn, Norrköpings kommun, Östergötland. Exploateringsområdet omfattade ca 7 500 m².

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska utredningen, etapp 2, var att konstatera om exploateringsområdet innehöll fornlämningar eller ej.

Vid utredningen grävdes sökschakt med maskin. Matjorden avbanades skiktvis ned till orörd mark. Området avsöktes även med metalldetektor.

Topografi och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet är beläget direkt söder om Motala ström, ca 23-28 m ö h. Mot väster ligger villa- och sommarstugeområdet Strandhugget. På en höjd strax öster om området ligger fastigheten Almborga och i sydväst ansluter ett bergsimpediment. Exploateringsområdet sluttar från väster till öster och är sankt i de lägre liggande delarna. Platsen används idag som beteshage för hästar.

Inga registrerade fornlämningar finns inom eller i direkt anslutning till utredningsområdet. Området är dock beläget i en synnerligen intressant förhistorisk miljö. Detta gäller särskilt spåren av den mycket rika bronsåldersbygd som för cirka 3 000 år sedan fanns kring Motala ströms stränder. Den främsta fornlämningskategorin utgörs naturligtvis av hällristningarna, med bl a Europas figurrikaste lokal vid Himmelstalund. De kända fornlämningarna i närområdet består huvudsakligen av gravar och hällristningar belägna uppe på höjdlägen. Strandhugget ligger i ett område där 25-meterskurvan bildar en skyddad vik mellan fastlandet och den ö där Almborga idag är belägen. Platsen var därmed ett mycket fördelaktigt hamnläge under den tid då Motala ström var livsnerven kring vilken samfärdsel och kommunikation koncentrerades.

Under många förhistoriska perioder och då särskilt under bronsåldern har offernedläggelser i sjö och våtmarker varit en viktig beståndsdel i tidens religiösa föreställningsvärld. Ett sådant offer finns belagt vid Eksunds villaområde sydöst om Strandhugget, där två bronshalsringar och en holkyxa av brons hittades vid markarbeten invid strömmen (RAÄ 117).

Undersökningsresultat

Tolv sökschakt togs upp. Undergrunden bestod av lera utom i ett schakt i områdets sydvästra hörn där jorden mestadels bestod av sand. En trolig strandnivå fanns i västra delen på en nivå av ca 25 m ö h. Strandlinjen markerades av ett skilje mellan den högre liggande bruna leran och leran nedanför som var tätare och gråsvart.

Med tanke på de offerfynd som gjorts i närheten söktes området även av med metalledetektor.

Inga spår av förhistorisk aktivitet påträffades i utredningsområdet varken i sökschakten eller vid avsökningen med detektor.

Linköping i december 2001

Per Nilsson

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-3298-1999.

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: Dnr: 220-4288-1999. Datum: 2000-02-22.

Projektnummer: 1520381.

Undersökningstid: 31 oktober 2001.

Exploateringsyta: ca 7500 m².

Undersökt yta: 300 löpmeter.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8G 9d, edition 2 dec 1980, x 6496600 y 1516150.

Koordinatsystem: Rikets.

Höjdsystem: RH 1970.

Fynd: Inga fynd.

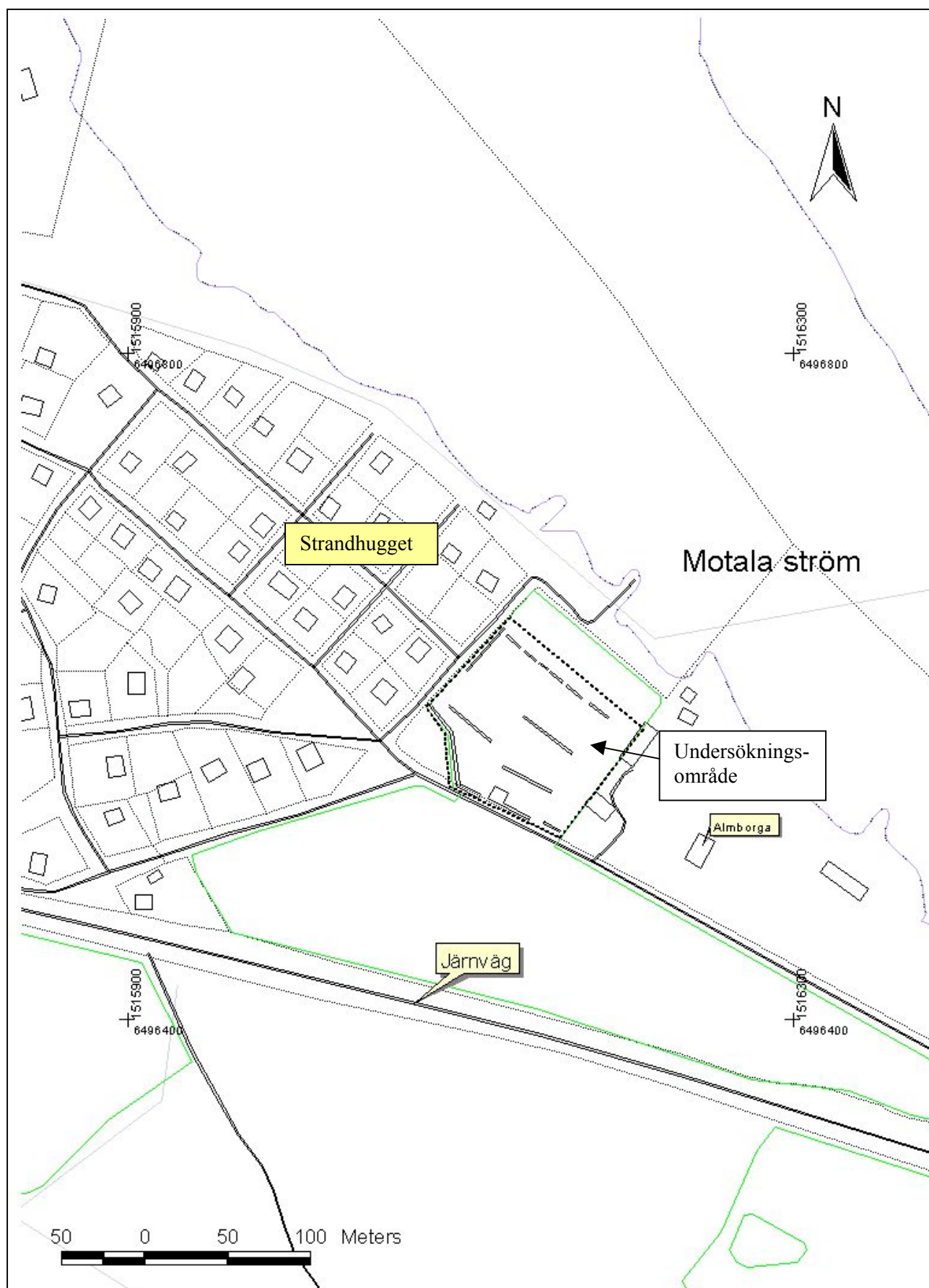

Fig 2. Utdrag ur ekonomiska kartan blad 8G 9d med undersökningsområdet och schakt markerade. Undersökningsområdet är markerat med streckad linje.